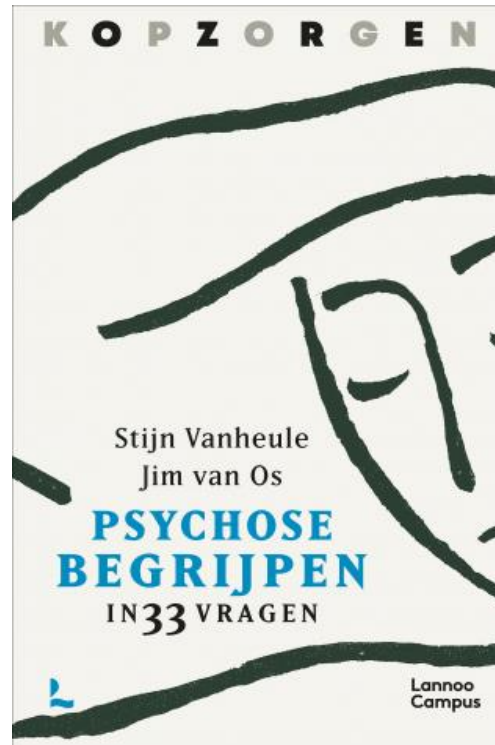
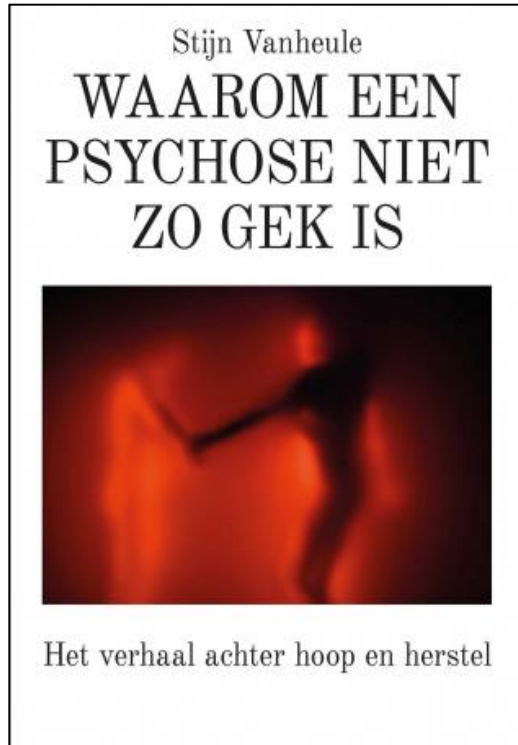

Hoe psychotische kwetsbaarheid
hoopvol benaderen?

Prof. Dr. Stijn Vanheule

- Wat is psychose?
- Hoe komt dat tot stand?
- Hoe herstellen van psychose?

Wat is psychose?

Psychische problematiek ('stoornis') met hallucinaties, wanen en gedragsverandering als kenmerken

Maar er is meer...

Bijv. Stefan : 4-SMS-124

Bijv. Rob : stank, fluisterende en lachende stem

Psychose = vorm van beleven

- De werkelijkheid klopt niet meer → dubbele realiteit
- Switch in denkprocessen: veel associatieve betekenisverbanden
 - bijv. Stoplicht
- In het 'ik' gebeuren dingen die als 'niet-ik' aanvoelen
- Taal en verhaal verliezen deels hun filterende werking

→ De werkelijkheid is niet vanzelfsprekend. Wij maken haar sprekend/bevattelijk door zelf te spreken

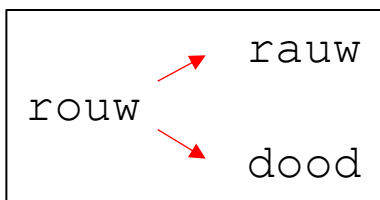
→ Als dat radicaal mislukt: bevreemding (+overspoeling)

→ Waanzin = wan-zin

Switch in denkprocessen: Primaire associatieprocessen centraal in psychotische beleving

Secundaire processen	Primaire processen
Semantisch en thematisch	Associatief en speels
Focus op inhoudelijke coherentie	Focus op (a) vorm- en klankgelijkenis, (b) herhaling
Dominant in dagdagelijks wakke toestand	Dominant in dromen en psychotische belevingen
Realiteit = filmisch	Realiteit = filmische verstorning

Psychotische belevingen
veroorzaken:

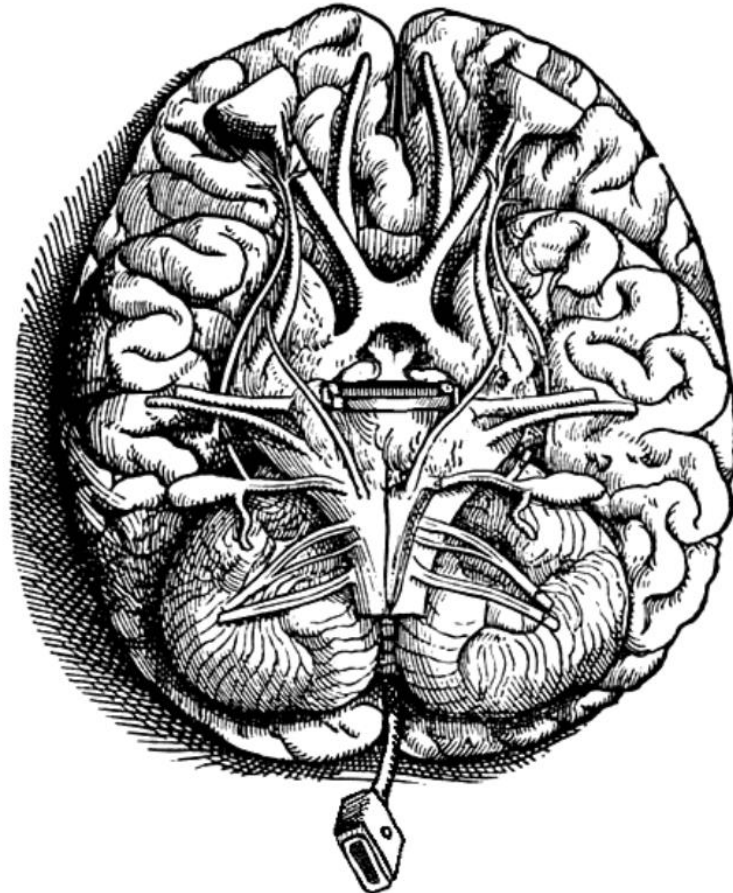
- Verwarring
- Bevreemding
- Angst/agitatie

→ Existentiële crisis:
Wie of wat ben ik?
Wat is de zin van dit
alles?

- Psychosegevoeligheid is een spectrum in de bevolking:
 - 15% psychose-achtige ervaringen
 - 5% psychotische ervaringen
 - 3% ooit 'klinisch' probleem
- De helft van wie ooit psychose doormaakt: tussen 15 en 25 jaar.
- Beloop:
 - 15%: 1 à 2 korte episodes, geen restverschijnselen
 - 30%: terugkerende korte episodes, met 'normaal' functioneren tussendoor
 - 40%: terugkerende korte episodes, met lichte klachten tussendoor
 - 15%: chronisch blijvende klachten

- Is het zinvol om te spreken over 'soorten' psychose? (schizofrenie, paranoia, manisch-depressieve psychose, melancholie, schizo-affectieve stoornis, bipolaire stoornis...)
 - Het zijn geen aparte 'ziektes' met een aparte behandeling
 - Enkel maar klinisch kompas
 - Continuüm, mix-vormen

Hoe komt psychose tot stand?

BIOLOGISCH:

- Geen bio-markers voor psychose
- Brein: enkel kleine gemiddelde verschillen
 - Psychose = vreemde bewustzijnservaring in een normaal brein
 - Overmatig veel dopamine?
- Genetica: verklaart 8% van psychosegevoeligheid

OMSTANDIGHEDEN:

- Maatschappelijke uitsluiting
- Trauma als minderjarige
- Cannabis en andere drugs
- Leven in grootstedelijke context

PSYCHOLOGISCH:

- Kantelpunten in het leven (negatief / neutraal / positief)

Lacan: élke mens worstelt
met vier grote issues

- genderkwesties
- seks en liefde
- aansturing en autonomie
- leven in het licht van de dood

Lacan: élke mens worstelt met vier
grote issues

- genderkwesties
- seks en liefde
- aansturing en autonomie
- leven in het licht van de
dood

Deze thema's komen
terug in de inhoud
van psychotische
belevingen

Hoe herstel je van psychose?

- Herstellen \neq genezen
- Herstellen = werkbaar en zinvol perspectief op je leven ontwikkelen met zo weinig mogelijk crisissen
- Continuüm: Crisis - herstel

Herstellen:

- Klinisch: gezond zijn + symptomen onder controle
- Persoonlijk: verbondenheid, hoop, identiteit
- Existentieel: voeling krijgen met je dilemma's
- Sociaal-maatschappelijk: participatie =
volwaardig burger zijn, zo weinig mogelijk
stigma ervaren (\neq voldoen aan maatschappelijke
idealen)

Welke aanpak ondersteunt herstel?

1. Zorg voor een warm onthaal en een vriendelijke omgangsstijl
2. Laat experts ontmoetend werken
3. Realiseer grote impact met het kleine samenleven
4. Stel het traject en het verhaal van de patiënt centraal
5. Bewerkstellig zorgcontinuïteit
6. Heb geduld in tijden van haast
7. Luister naar en werk mét de context
8. Betrek ervaringsdeskundigen
9. Organiseer zorg in samenspraak
10. De-escalereer bij crisis en werk verbindend
11. Draag en hanteer angst en onzekerheid professioneel
12. Laat principes primeren boven procedures
13. Zoek verbinding met de samenleving

Barrières voor herstel:

- Vooroordelen, stigma, uitsluiting → bekijk hoe dit speelt in iemands dagelijkse leven

Hoe praat je met iemand die psychotische
belevingen heeft?

Vanuit sympathie

- Luisteren
- Inleven
- Overeenstemmen
- Samen op weg gaan

→ VERBINDING

FARMACOTHERAPIE

→ Werkt matig:

- Positief bij 25%
- Gemengd bij 50% → correct gebruik belangrijk
- Negatief bij 25%

→ Langdurig gebruik van hoge dosissen is potentieel negatief

→ 30% kan zonder medicatie uit acute psychose raken

→ Streven naar lage dosis is zinvol

→ Geleidelijk afbouwen (tapering: een kwart/half minder iedere 3/6 maand; 10% minder elke maand)

PSYCHOTHERAPIE

→ Werkt matig

- Hulp bij het omgaan met (vroegere) psychotische ervaringen
- Voeling krijgen met omstandigheden en existentiële dilemma's die je uit evenwicht halen
- Snappen wat je psychotische ervaringen uitdrukken
- Steun bieden bij alle facetten van het herstelproces

Informatie en steun vind je op: www.psychosenet.be

🏠 Home

Informatie over ▾

Snel naar ▾

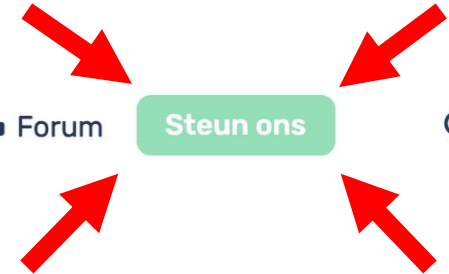
Jongeren ▾

eSpreekuur

🗨️ Forum

Steun ons

🔍 Zoeken

Hét platform over
psychosegevoeligheid,
stemming en herstel

Stel hier je vraag

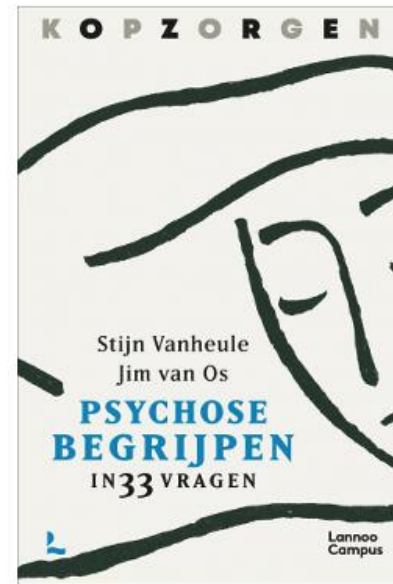
Boeiende verhalen op podcast:

- Impact psychotische ervaringen
- Hoe herstellen?

stemmenoverpsychose

@StijnVanheule

Stijn Vanheule

Stijn Vanheule

stijn_vanheule